

ОКРЕМА ДУМКА

судді Конституційного Суду України Стрижака А. А.
стосовно Рішення Конституційного Суду України
у справі за конституційним зверненням Акціонерного товариства
«Страхова компанія «Аванте» щодо офіційного тлумачення положень
частини другої статті 1 Закону України «Про систему оподаткування»,
статті 15 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»

Акціонерне товариство «Страхова компанія «Аванте» звернулося до Конституційного Суду України з клопотанням дати офіційне тлумачення частини другої статті 1 Закону України «Про систему оподаткування», статті 15 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» щодо права сільської ради встановлювати додаткові пільги з податку на прибуток підприємств у межах сум, які надходять до бюджету цієї ради.

Практична необхідність в тлумаченні виникла у зв'язку з тим, що рішенням Черкасько-Лозівської сільської ради Дергачівського району Харківської області акціонерному товариству «Страхова компанія «Аванте» було встановлено пільги з оподаткування в межах сум, які надходять до бюджету територіальної громади села Черкаська Лозова, однак податкові та судові органи неоднаково тлумачать положення законів, що визначають повноваження рад у сфері податкових відносин.

У Рішенні від 16 лютого 2010 року № 5-рп/2010 (далі — Рішення) Конституційний Суд України зазначив, що в аспекті конституційного звернення положення частини другої статті 1 Закону України «Про систему оподаткування» та статті 15 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» треба розуміти так, що Верховна Рада Автономної Республіки Крим, сільські, селищні, міські ради мають право безпосередньо на підставі частини другої статті 1 Закону України «Про систему оподаткування» встановлювати пільги щодо загально-

державного податку на прибуток підприємств комунальної власності, якщо він згідно із законами України справляється до бюджету Автономної Республіки Крим, сільських, селищних, міських бюджетів, у межах сум, що підлягають зарахуванню до цих бюджетів (пункт 1 резолютивної частини).

На підставі статті 64 Закону України «Про Конституційний Суд України» вважаю за необхідне викласти окрему думку.

Відповідно до частини першої статті 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Податкові та бюджетні відносини в Україні регулюються Бюджетним кодексом України, законами України «Про систему оподаткування», «Про оподаткування прибутку підприємств» тощо.

В Україні справляються загальнодержавні та місцеві податки і збори (стаття 13 Закону України «Про систему оподаткування»). Встановлення і скасування податків і зборів, а також пільг їх платникам здійснюються Верховною Радою України, Верховною Радою Автономної Республіки Крим і сільськими, селищними, міськими радами відповідно до законів України про оподаткування; Верховна Рада Автономної Республіки Крим і сільські, селищні, міські ради можуть встановлювати додаткові пільги щодо оподаткування у межах сум, що надходять до їх бюджетів (частини перша, друга статті 1 Закону України «Про систему оподаткування»).

Відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» ставки податку на прибуток, пільги щодо податку, об'єкт оподаткування, порядок обчислення оподаткованого прибутку, строки і порядок сплати та зарахування податку до бюджетів можуть встановлюватися та змінюватися лише шляхом внесення змін до цього закону (стаття 15).

Виходячи з предмета регулювання зазначених законів можна стверджувати, що Закон України «Про систему оподаткування» визначає принципи побудови системи оподаткування в Україні, а Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» регулює питання сплати конкретного виду податку.

Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств», регулюючи порядок справляння цього податку, зокрема питання надання пільг, не наділяє Верховну Раду Автономної Республіки Крим чи органи місцевого самоврядування правом встановлювати будь-які пільги зі сплати податку на прибуток підприємств.

Конституція України передбачає, що держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування та фінансово підтримує місцеве самоврядування (частина третя статті 142).

Частина третя статті 143 Основного Закону України встановлює, що органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади. Держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності.

Таким чином, аналіз вказаних норм Конституції України дає підстави стверджувати, що саме на фінансову підтримку місцевого самоврядування і державне

фінансування здійснення певних повноважень спрямоване зарахування до місцевих бюджетів загальнодержавних податків.

Відповідно до статті 143 Основного Закону України територіальні громади через утворені ними органи місцевого самоврядування (сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи) здійснюють повноваження, передбачені цією статтею, а також вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Аналіз змісту статті 143 Конституції України дає підстави дійти висновку, що органи місцевого самоврядування мають право надавати пільги щодо сплати податків лише в межах вирішення питань місцевого значення (тобто виключно стосовно місцевих податків і зборів). Однак питання про встановлення податкових пільг щодо сплати загальнодержавного податку не належить до питань місцевого значення.

Таким чином, аналіз Конституції України, законів України про оподаткування в контексті конституційного звернення дає підстави дійти висновку, що положення частини другої статті 1 Закону України «Про систему оподаткування», статті 15 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» не наділяють сільську раду повноваженнями встановлювати пільги з оподаткування прибутку підприємств комунальної власності, навіть якщо цей податок зараховується до сільського бюджету.

Такий висновок також підтверджується ідеєю, закладеною в проєкті Податкового кодексу України: компетенцію Верховної Ради Автономної Республіки Крим щодо встановлення загальнодержавних податків і зборів складає визначення додаткових пільг щодо податків і зборів лише у межах сум, що надходять до бюджету Автономної Республіки Крим (стаття 15); повноваження органів місцевого самоврядування визначені лише щодо місцевих податків і зборів (стаття 16).

Крім того, до загальнодержавних податків також належить і податок на доходи фізичних осіб (стаття 14 Закону України «Про систему оподаткування»), який повністю або частково зараховується до бюджетів місцевого самоврядування (стаття 65 Бюджетного кодексу України).

Ідея, закладена в Рішенні, фактично означає, що органи місцевого самоврядування можуть безпосередньо на підставі частини другої статті 1 Закону України «Про систему оподаткування» встановлювати пільги зі сплати всіх загальнодержавних податків, які зараховуються до місцевих бюджетів, в тому числі і щодо сплати податку з доходів фізичних осіб.

Суддя Конституційного Суду України

А. СТРИЖАК